ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

www.iph.mk

Ул. “50 Дивизија” бр.6, 1000 СКОПЈЕ

Тел: 02 3 125 044, 3 223 033; Фах: 02 3 223 354

ОДДЕЛ ЗА ЕПИДЕМИОЛОГИЈА НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ПРЕВЕНЦИЈА И КОНТРОЛА НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Б И Л Т Е Н

за движењето на акутните заразни заболувања во Република Северна Македонија
во месец **ј у н и, 2023**

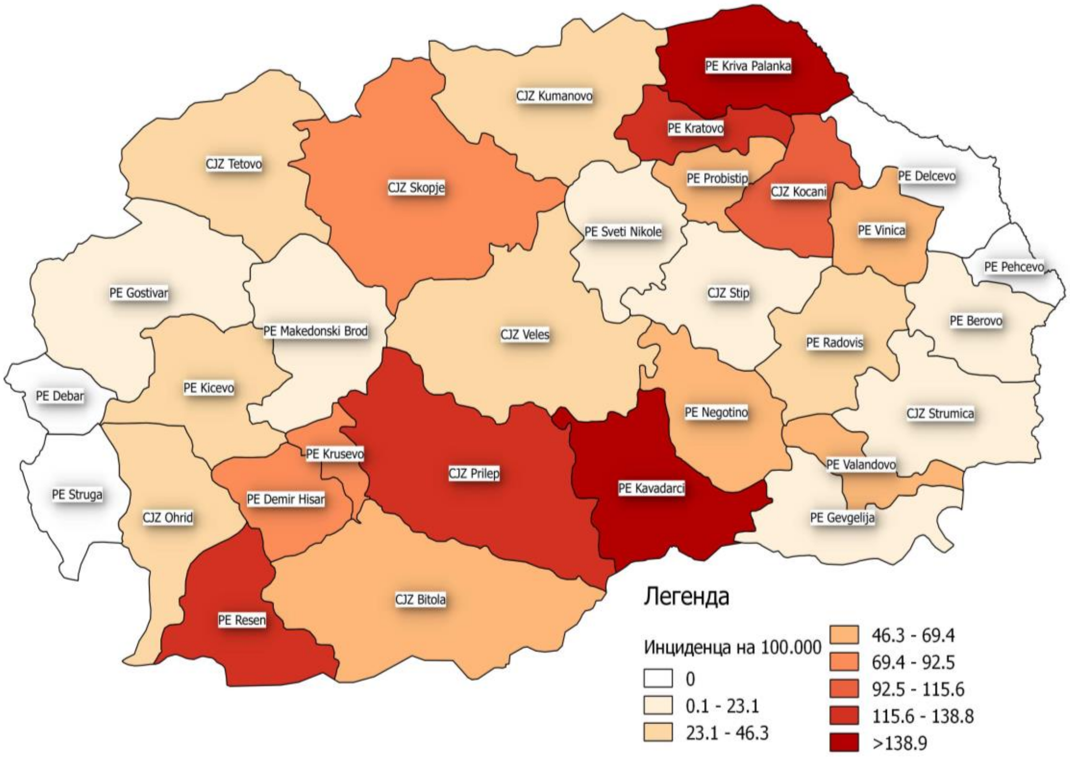

Скопје, 12.07.2023

Во текот на јуни 2023 година, во Република Северна Македонија, пријавени се вкупно **1.096** заболени лица од акутни заразни заболувања *(без COVID-19, грип, туберкулоза, СИДА, АФП и хронични носителства на хепатит Б и Ц и ХИВ)* со вкупна инциденца од **59,7 на 100.000 жители**.

Вкупниот број на пријавени лица во месец јуни е за 3,4% помал во однос на претходниот месец мај 2023 (n=1.134). Во однос на месец јуни 2022 (n=605) се регистрира зголемување на пријавените лица од акутни заразни заболувања за 81,2%, додека во однос на аритметичката средина за петгодишниот период (n=1.741), се регистрира намалување од 37,0%. *(Графикон 1)*

Во вкупниот број на заболени во 2023 година, регистрираните случаи во месец јуни учествуваат со 16,4%. Кумулативниот број на пријавените во 2023 (n=6.701) е за 3,2 пати зголемен во однос на кумулативата за истиот период во 2022 година (n=2.085).

***Графикон 1**. Број на пријавени лица со заразни болести по месеци во 2023 и аритметичка средина*

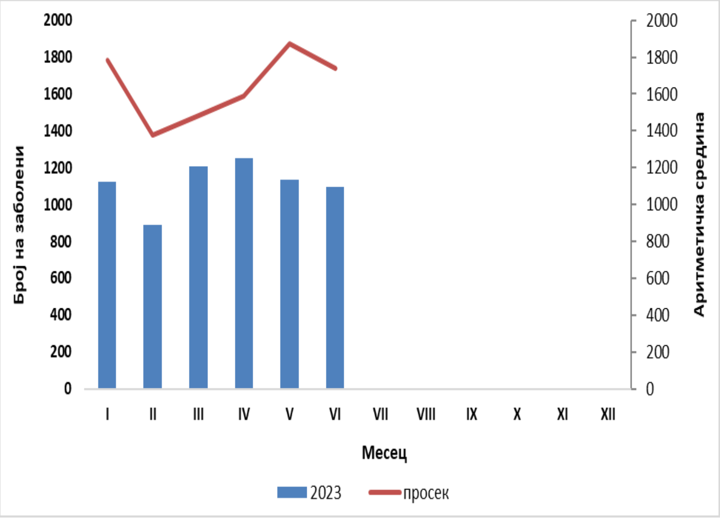

Најголем број акутни заразни заболувања на ниво на ЦЈЗ е пријавен на територија на ЦЈЗ Скопје (n=517; 47,2%), а најмал број е пријавен во ЦЈЗ Охрид (n=19; 1,7%). *(Графикон 2)*

Највисока инциденца на 100.000 жители на ниво на ЦЈЗ е регистрирана на територијата на ЦЈЗ Прилеп (I=111,5/100.000), а најниска е инциденца во ЦЈЗ Охрид (14,9/100.000). *(Графикон 2)*

Највисока инциденца на 100.000 жители на ниво на ПЕ е регистрирана на територијата на Кавадарци (I=161,9/100.000) и во Крива Паланка (I=158,0/ 100.000), а во месец јуни, 4 ПЕ не пријавиле заболени лица до ИЈЗ од територијата што ја покриваат *(Табела 1 во Прилог, Картограм)*.

***Графикон 2**: Број на пријавени и инциденца од акутни заразни заболувања по ЦЈЗ во јуни, 2023*

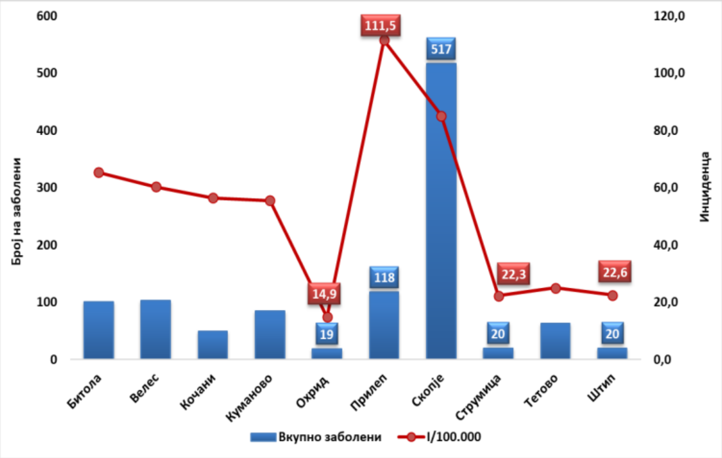

Десетте најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во јуни учествуваат со 99,2% во вкупниот број на заболени во месецот и бележат инциденца од 59,2/100.000 жители. *(Табела 1)*

***Табела 1**: Десет најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во јуни, 2023*

Заболување	Број	I/100.000
Овчи сипаници	760	41,4
Ентероколитиси	214	11,7
Скарлатина	37	2,0
Салмонелози	27	1,5
Инфективна мононуклеоза	17	0,9
Шуга	13	0,7
Бактериски алиментарни инфекции и интоксикации	7	0,4
Вирусен хепатитис Б	5	0,3
Вирусни менингитиси	4	0,2
Инфекции со Хламидија	3	0,2
Вкупно	**1.087**	**59,2**

Првите две најчести заразни заболувања (овчи сипаници и ентероколити, n=974), учествуваат со 88,9% во вкупниот број на заболени, а со 89,6% во десетте најчесто пријавени акутни заразни заболувања во месец јуни 2023 година.

Во текот на јуни, **најчесто** регистрирано акутно заразно заболување се **овчи сипаници** со вкупно 760 пријавени лица. Тие во вкупниот број на заболени во месецот учествуваат со 69,3%, а во групата на десетте најчести заразни заболувања за овој месец учествуваат со 69,9%.

Во однос на претходниот месец мај 2023 (n=872), се регистрира намалување на бројот на пријавени од овчи сипаници за 12,8%, а во однос на месец јуни 2022 (n=310) се регистрира зголемување за 2,5 пати.

Во однос на аритметичката средина (n=759) се регистрира незначително зголемување од 0,1%.

Во вкупниот број на регистрирани овчи сипаници во 2023 (n=5.146), пријавените случаи во јуни учествуваат со 14,8%. Во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2023 година (n=6.701), овчи сипаници учествуваат со 76,8%.

Кумулативниот број на заболени од овчи сипаници во 2023 (n=5.146) е за 4,5 пати поголем во однос на кумулативата за истиот период во 2022 (n=1.149).

На второ место по број на пријавени заболени во месец април се **ентероколитите**, со 214 случаи. Во вкупниот број на заболени во месецот учествуваат со 19,5%, а во групата на десетте најчести заразни заболувања за овој месец учествуваат со 19,7%.

Во однос на претходниот месец мај 2023 (n=151), се регистрира зголемување на бројот на заболени лица од ентероколити за 41,7%, а во однос на месец јуни 2022 (n=184) се регистрира зголемување од 16,3%.

Во однос на аритметичката средина (n=730) се регистрира намалување од 70,7%.

Во вкупниот број на пријавени ентероколити во 2023 (n=939), бројот на заболените во јуни учествуваат со 22,8%. Во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2023 година (n=6.701), учеството на ентероколити е 14,0%.

Кумулативниот број на пријавени ентероколити во 2023 (n=939) е зголемен за 70,4% во однос на кумулативата за истиот период во 2022 година (n=551).

Во однос на поделбата на **акутните заразни заболувања по групи** во јуни, најголем број припаѓаат на **капкови заболувања** (n=817; 74,6%) *(Графикон 3),* со инциденца од 44,5/100.000. Од нив, најголем број, процент (n=760; 93,0%) и инциденца (I=41,4/100.000) чинат пријавите за овчи сипаници. Во оваа група се пријавени 37 случаи на скарлатина (I=2,0/100.000) и 17 случаи на инфективна мононуклеоза (I=0,9/100.000).

Во месец јуни, пријавени се 249 случаи на заболени од групата на **цревни заболувања** (22,7%; I=13,6/100.000) *(Графикон 3)*. Од нив, најголем број, (n=214; 85,9%) и инциденца (I=11,7/100.000), се пријавите за ентероколитиси. Пријавени се и 27 случаи на салмонелози (I=1,5/100.000), 7 случаи на бактериски алиментарни инфекции /интоксикации и еден случај на кампилобактериоза.

Во групата на **сексуално и крвно преносливи инфекции** (без ХИВ/СИДА) се регистрирани 9 заболени лица (0,8%; I=0,5/100.000) *(Графикон 3)*, и тоа пријавени се 5 случаи на вирусен хепатитис Б (I=0,3/100.000), 3 случаи на инфекција со хламидија и еден случај на сифилис. *(Табела 1 во Прилог).*

Во групата на **зоонози**, во месец јуни, пријавен е еден случај на ехинококоза *(Графикон 3)*.

Во групата на **останати акутни заразни** заболувања, во јуни се регистрирани 20 случаи (1,8%; I=1,1/100.000) (*Графикон 3*), од кои 20 случаи на шуга, 4 случаи на вирусен менингитис и по еден случај на бактериски менингит, хеморагична треска со бубрежен синдорм и денга треска.

Регистрираниот случај на хеморагична треска со бубрежен синдорм е 16-годишно машко лице од Велес, хоспитализирано на УК за Нефрологија. Инфекцијата е стекната при посета на сопствена викендица во Велешкиот регион каде е евидентирано присуство на глувци и секрети и екскрети од глувци во куќата и во околината.

Регистрираниот случај на денга е 21-годишно женско лице од Велес, хоспитализирано на КИБФС. Инфекцијата е стекната при туристичка посета на Малдиви. Симптомите започнале 4 дена по враќањето од Малдиви, што одговара на периодот на инкубација на болеста, односно заклучено е дека се работи за импротиран случај на Денга треска.

***Графикон 3**: Структура на заболени по групи на заболувања во јуни, 2023*

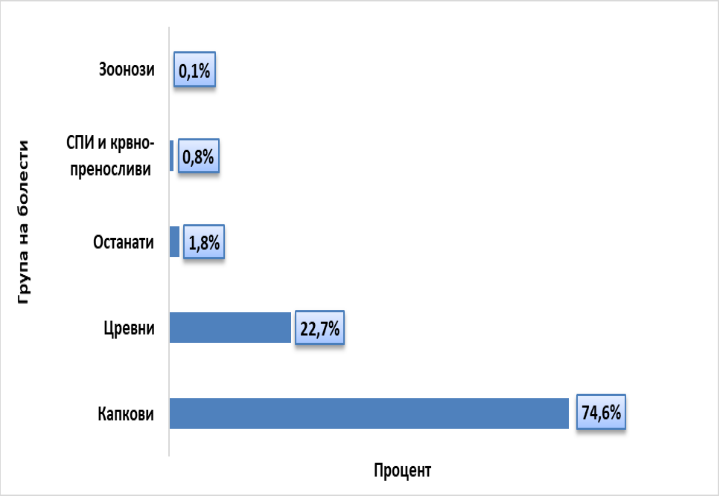

ХИВ/СИДА И ДРУГИ СЕКСУАЛНО ПРЕНОСЛИВИ ИНФЕКЦИИ

Во текот на месец јуни, пријавени се 4 случаи на ХИВ/СИДА.

Од пријавените лица, сите се од машки пол. Две лица се од Скопје и по едно лице од Делчево и Демир Хисар (*Табела 3 во Прилог*). Лицата се на возраст од 25-34 години. Две лица се МСМ, а две лица се хетеросексуалци.

Во текот на месец јуни не се регистрирани смртни случаи од ХИВ/СИДА.

Согласно постоечката евиденција на пријавени случаи (заклучно со 30.06.2023), кумулативниот број на лица регистрирани со ХИВ/СИДА во Р. Северна Македонија, за периодот 1987–2023, изнесува 606, и тоа:

- 123 лица починале,
- 483 лице живеат со ХИВ/СИДА.

ВАКЦИНО-ПРЕВЕНТАБИЛНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во однос на вакцино-превентабилните болести, во мај 2023 се регистрирани 5 случаи со инциденца од 0,3/100.000 жители, сите со вирусен хепатитис Б. (*Табела 2 во Прилог*).

Регистрираните случаи на вирусен хепатитис Б според возраста на заболените, не подлежат на имунизација, согласно календарот за задолжителна имунизација во РСМ и не се вакцинирани. Дијагнозата е потврдена лабораториски.

СОСТОЈБАТА СО COVID-19 ВО Р.С. МАКЕДОНИЈА

Во Р. Северна Македонија во текот на месец јуни, пријавени се вкупно 29 случаи на COVID-19 (I=1,6/100.000).

Во однос на претходниот месец мај 2023 (n=118), се регистрира намалување на бројот на пријавени од КОВИД-19 за 75,4%, а во однос на месец јуни 2022 (n=2.200) се регистрира намалување за 75,9 пати.

Од заболените во јуни 2023, најголем број на заболени (n=10) се пријавени од Скопје, а највисока инциденца (9,1/100.000) се регистрира во Охрид. Девет од заболените лица се реинфекции.

Во текот на месецот, регистрирани се 29 оздравени лица, а не беше пријавено починато лице. Регистрирани се заболени лица во сите возрасни групи, со најголем број на случаи пријавени во возрасната група над 60 години (n=18; 62,1%).

Во текот на месец јуни, тестирани се вкупно 1.034 материјали во лабораториите во кои се спроведува молекуларно тестирање и антигенско тестирање за присуство на SARS-CoV-2, со намалување од 60,2% во однос на минатата недела (n=2.601).

Од почетокот на пандемијата, заклучно со 31.05.2023, пријавени се вкупно 348.357 потврдени случаи на COVID-19 (I=18.966,3/100.000) и 9.940 смртни случаи (Mt= 541,2/100.000; CFR=2,9%).

Бројот на аплицирани дози на КОВИД-19 вакцина во текот на месец јуни 2023 година изнесува вкупно 16, од тоа 8 се прва доза, 8 како втора доза.

Заклучно со 30.06.2023, вакцинирани се вкупно 876.136 лица со барем една доза на вакцина против COVID-19 во државата и странство. Комплетно вакцинирани (со две дози) се вкупно 857.218 лица.

***Табела 2**: Вакцинација против КОВИД-19 во РСМ*

Доза вакцина КОВИД-19	% вакцинирани над 18 години	% вакцинирани вкупно население
1 доза	59,7%	47,7%
2 дози	58,4%	46,7%
3 дози	11,1%	8,9%
4 дози	0,59%	0,47%

ЕПИДЕМИИ

Во текот на месец јуни, до Институтот за јавно здравје не се пристигнати пријави за ***епидемии на заразна болест.***

СМРТНИ СЛУЧАИ

Во текот на месец јуни, пријавени се 2 смртни случаи од акутни заразни заболувања (без COVID-19, грип, туберкулоза, СИДА, АФП и хронични носителства на хепатит Б и Ц и ХИВ).

Првиот регистриран смртен случај во месец јуни е од бактериски менингит. Се работи за 55-годишно машко лице од Скопје кај кое симптомите на заболувањето започнале во месец мај. Пациентот бил хоспитализиран во КИБФС од 16.05.2023 година, а починал на 04.06.2023 година во болнички услови. Кај пациентот, покрај основната болест, регистриран е и коморбидитет.

Вториот регистриран смртен случај во месец јуни е од вирусен хепатитис Б. Се работи за 72-годишно машко лице од Битола кај кое симптомите на заболувањето започнале во месец февруари. Пациентот бил хоспитализиран во КБ Битола и трансфериран во КИБФС од 29.03.2023 година, а починал на 25.05.2023 година во болнички услови. Пациентот според возраста, не подлежи на имунизација согласно календарот за задолжителна имунизација во РСМ и не бил вакциниран. Покрај основната болест, кај пациентот е регистриран и коморбидитет.

ЛАБОРАТОРИСКИ ИЗОЛИРАНИ ИЛИ НА ДРУГ НАЧИН ДОКАЖАНИ ПРИЧИНИТЕЛИ НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА И РЕЗИСТЕНЦИЈА НА АНТИБИОТИЦИ

Во текот на јуни, 2023 година во ИЈЗ се пристигнати 601 *Пријава за изолиран-докажан причинител на заразна болет и резистенција на антибиотици (Табела 4 во прилог).*

Пријави се добиени од микробиолошките лаборатории од териториите на 9 ЦЈЗ. Најголем број пристигнати пријави се од лабораториите кои се наоѓаат на територијата на ЦЈЗ Скопје (n=450; 74,9%), ЦЈЗ Куманово (n=54; 9,0%) и ЦЈЗ Битола (n=44; 7,3%). (*Табела 4 во Прилог).*

Најчесто пријавувани причинители во месец јуни се: *MRSA (n=253; 42,1%), HPV (n=72; 12,0%)* и *Salmonella enteritidis (n=38; 6,3%).*

Во однос на пријавите за резистенција на антибиотици, покрај *MRSA*, листа на резистенција е добиена за: *Escherichia coli, ESBL* и *Salmonella enteritidis.* Во однос на лабораториите кои пријавуваат резистенција, пријавите се од микробиолошките лаборатории на територијата на ЦЈЗ Битола, ЦЈЗ Скопје и ЦЈЗ Кочани.

БОЛЕСТИ КОИ СЕ РЕГИСТРИРААТ КАЈ СТРАНСКИ ДРЖАВЈАНИ

Во текот на месец јуни, ***нема пристигнати пријави*** за заразни заболувања кај странски државјани кои престојувале во Република Северна Македонија.

Во текот на 2023 година, регистрирани се 7 пријави за акутни заразни заболувања, 3 пријави на ентероколитис, 2 пријави за АТИ и 2 пријави за хепатитис Б. Според земјата од која доаѓаат, 4 лица се од Германија, 2 од Косово и едно од Албанија.

Кузмановска Г., Караџовски Ж., Ставридис К., Кочински Д., Ќирковиќ Колевска К., Трајковска И., Положани Е., Цветановска Ж., Столеска Илиоска Р., Исмани М., Чибишева Д., Биљали Е., Фејзула А.